

Landskrona stad

Stadsledningsförvaltningen

Juridiska avdelningen

Datum	Er Referens
2020-10-22	
Handläggare	Vår Referens
Boel Kvist	2020/3710

Nämnd	§	Datum
Kommunstyrelsens arbetsutskott		2020-11-02
Kommunstyrelsen		2020-11-12

Remiss från Socialdepartementet - Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har till Landskrona stad remitterat utredningen SOU 2018:88 Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning för synpunkter.

Utredningen har sett över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken, och delar av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Syftet har varit att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS. Lagstiftningen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. En översyn har gjorts av incitament och förutsättningar för val av personlig assistent och man har tittat på nödvändiga förändringar i regelverket och hur kvalitet och träffsäkerhet i övriga insatser i LSS kan förstärkas.

Uppdraget har också varit att göra en risk- och konsekvensanalys av hur relevant unionsrätt kan påverka Sveriges åtaganden och skyldigheter när det gäller insatser enligt LSS samt assistansersättningen. En översyn av frågan om habiliteringsersättning och behovet av lagstiftning i syfte att säkerställa en likformig utformning av habiliteringsersättning i kommunerna har också ingått i uppdraget.

Utredningen har remitterats till omsorgsnämnden som genom beslut 2020-10-14, § 84 har lämnat bifogat yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att till Socialdepartementet översända omsorgsnämndens yttrande daterat 2020-10-05 såsom stadens eget.

Beslutsunderlag

SOU 2018:88 – Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning

Omsorgsnämndens beslut 2020-10-14, § 84 med underliggande tjänsteskrivelse (2020-10-05)

Sammanfattning av remissens förslag

Det övergripande syftet regeringen ser med översynen av LSS-lagstiftningen är en uppdaterad och bättre fungerande lagstiftning, som ger större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser. Kontinuitet, förutsägbarhet, kvalitet och rättssäkerhet är viktiga parametrar såväl för den personliga assistansen som för andra insatser. Den personliga assistansen är ett av de individuella stöden och en av flera insatser som bidrar till individens självständighet i enlighet med det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Sedan betänkandet avlämnades har en sakpolitisk överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna, träffats -Januariavtalet. Remissinstanserna ombeds nu avlämna synpunkter på betänkandet SOU 2018:88, men med vetskap om innehållet i januariavtalet.

Januariavtalet har en punkt som delvis överlappar betänkandets område, Denna punkt lyder:

64. Säkerställ att den personliga assistansen och assistansersättningen präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Alla som har rätt till stöd ska få det. Rätt till assistans för egenvård, inklusive för andning och sondmatning, ska återställas: (Förslag kommer i den sittande utredningen). Rätten till assistans för behov av tillsyn ska stärkas. Definitionen av normalt föräldraansvar ska smalnats av. Tillsätt en ny assistansutredning för att säkra detta. (Utredning 2019. Ny lagstiftning från 2021). Utred också huvudmannskapet för den personliga assistansen. (Utredning 2021. Eventuell ny lagstiftning under nästa mandatperiod).

I betänkandet föreslås en ny insats till barn. Regeringen vill dock inför remitteringen understryka för remissinstanserna att även barn ska ha rätt till statlig personlig assistans också i framtiden.

I betänkandet föreslås en stödform som kallas förebyggande pedagogiskt stöd, för personer med stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning. Regeringen vill inför remitteringen understryka att denna målgrupp är i särskilt behov av kompetent och professionellt stöd också genom statlig personlig assistans och att alla eventuella förändringar för målgruppen måste leda till tydliga förbättringar. Regeringen har den 25 januari 2020 tillsatt en utredning som bland annat har för avsikt att stärka rätten till assistans för egenvård och tillsyn (dir 2020:3). Det innebär bland annat stärkt rätt till assistans för personer med psykiska funktionsnedsättningar och att de även fortsättningsvis ska ha rätt till statlig personlig assistans.

I betänkandet föreslås vidare att den som har rätt till personlig assistans ska beviljas en schablon på 15 timmar i veckan för andra personliga behov. Individens behov av stöd och möjlighet att leva ett liv som alla andra ska

alltid vara styrande för förändringar inom LSS och assistansersättningen, vilket innebär att regeringen därför inte avser att gå vidare med förslaget om schablon med den omfattning om 15 timmar per vecka som föreslås.

Remissen omfattar därför inte de förslag som handlar om att begränsa möjligheterna till assistans för barn och för personer med stor och varaktig funktionsnedsättning, samt förslaget om en schablon om 15 timmar för andra personliga behov för personer med assistans.

Betänkandet innehåller därutöver några ytterligare förslag som helt eller delvis överlappar förslag som behandlas i senare utredningar. Förslag om att assistansanordnare ska stå för sjuklönekostnader samt att assistansanordnare ska ha kollektivavtalslikande villkor finns även i SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent som har remitterats. Den utredning som nämns ovan om egenvård och tillsyn (2020:3) överlappar delvis detta betänkandes förslag som berör personlig assistans för behov av egenvård.

Omsorgsnämndens yttrande i sammanfattning

Omsorgsnämnden ställer sig positiv till en ny insats för barn och anför sammanfattningsvis följande. Det nya lagförslaget om ny insats till barn skulle kunna vara en motsvarighet till personlig assistans. Denna insats tar ett helhetsgrepp kring barnet oavsett ålder och beaktar att även familjesituationen i sin helhet, vilket välkomnas. Barnen kan i större utsträckning kunna frigöra sig från sina föräldrar barnens behov skulle sättas mer i centrum. Insatsen ger möjlighet till adekvat stöd och att tydligt arbeta med barnkonventionen och barns delaktighet.

Det finns en risk att självbestämmanderätten skulle minska då ansvaret förskjuts till kommunen, som ansvarar för verkställigheten, men det positiva med att det går över till kommunen är att det skulle vara lättare att följa upp insatsen och att beställaren skulle ha insyn i verkställigheten. Vidare skulle ett pedagogiskt arbete vara i fokus.

Vad gäller ny stödform anser omsorgsnämnden att denna stödform är ändamålsenlig för att möta behovet hos individer med psykiska funktionsnedsättningar. Denna insats riktar sig till den målgrupp som idag kan ha svårt att uppfylla de krav och kriterier som ställs för att ha rätt till personlig assistans. Det är viktigt att fastslå och tydliggöra ansvar och gränssnitt mellan huvudmännen, om den nya stödformen antas, kopplat till regions habiliteringsansvaret samt ytterligare delar av deras uppdrag gentemot kommunerna, så detta inte leder till förändrade gränsdragningstillämpningar mellan parterna. Annat att beakta är att personalkontinuiteten måste vara hög i synnerhet när den kombineras med andra insatser. Risken är stor att denna insats ej kommer kunna bli verkställd om personalgrupper byts ut i samband med utförandet av insatsen.

Översynen innehåller ytterligare förslag gällande bland annat om att assistanssamordnare ska stå för sjuklönekostnader samt att assistansanordnare ska ha kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor, översyn av yrket personlig assistent samt egenvård och tillsyn.

Avseende om ifall att assistanssamordnare ska stå för sjuklönekostnader anser omsorgsnämnden att ansvaret ska ligga hos arbetsgivaren och att detta tvingar arbetsgivaren och arbetstagaren att ta ansvar för sin arbetssituation och även för sjukfrånvaron i sin helhet. Då skulle handläggningen av sjuklöner hanteras av rätt instans, då kommuner inte har den insynen i verksamheten som krävs för att göra rättssäkra bedömningar. Vidare anser omsorgsnämnden med tanke på att det är upp till varje kommun att skapa rutiner för handläggning av dessa ärenden, bidrar detta till att handläggningen inte utgår från likabehandling. Omsorgsnämnden förordar förslaget att assistansanordnare ska ha kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor.

Avseende översynen av yrket personlig assistent vill omsorgsnämnden betona att det finns behov att kvalitetssäkra yrket personlig assistent och att alla som jobbar som personlig assistent ska genomgå någon form av utbildning som riktar sig just till personliga assistenter.

Vidare anser omsorgsnämnden att kommuner borde ha större insyn i verkställigheten och att anhöriga i största möjliga mån borde få vara anhöriga och inte anställda personliga assistenter. Ibland är anhöriga personliga assistenter, anhöriga och gode män. Dessa olika roller kan bli problematiska i kontakten med bland annat myndigheter i förhållande till den enskildes behov och att dessa riskerar att inte blir tillgodosedda.

Ansvarsfördelningen mellan kommun och region bör klargöras gällande frågan om egenvård.

Det är viktigt att Barnkonventionen beaktas och att barn görs delaktiga i såväl utredningar som verkställighet. Riktlinjer, metoder och vägledning efterfrågas på detta område.

Omsorgsnämnden ser positivt på en kommande utredning av bedömningen av personkrets.

Omsorgsnämnden anser att assistansen ska ligga hos en huvudman, helst statlig, vilket skulle gynna den enskilde och stärka rättssäkerheten.

Det är positivt att avlösarservice kan ske på annan plats än i hemmet och det är positivt med ett lagförslag om krav på individuell kartläggning i samband med uppstart av daglig verksamhet.

Lagen bör tolkas lika oavsett kommunens förutsättningar och staten bör konkretisera vad som ingår i föräldraansvar i respektive ålder för att underlätta handläggning av ärenden.

Vad gäller förslaget insatsen personlig service och boendestöd bör detta täcka samtliga behov och det bör övervägas hur man kan satsa på att höja kvalitén på boendet.

Omsorgsnämnden ställer sig mycket positivt till att boendestöd blir en renodlad LSS-insats med goda levnadsvillkor i fokus. Omsorgsnämnden anser att det är ett stort steg från institutionaliseringen.

Det är positivt att insatserna breddas så att områden som familjestöd kan ingå. Vid ett brett stöd läggs stort ansvar på utföraren. Vägledningar bör utformas för hur kommuner ska gå från ansökan till verkställighet.

Det är viktigt att bostadsanpassning och hjälpmedel alltid har uteslutits innan möjlighet till att få dubbel assistans ges. Detta ska var tvingande. Intensifierad tillsyn av IVO har ytterst marginella kvalitetseffekter men en bred och djup kompetenssatsning har effekt både på kort och lång sikt.

Omsorgsnämnden yttrar sig även om förslaget om schablon om 15 timmar för andra personliga behov.

Sammanfattning

Stadsledningsförvaltningen har inte funnit någon anledning att frånga den bedömning som ansvarig nämnd för dessa frågor har gjort, varför kommunstyrelsen föreslås besluta att till Socialdepartementet översända omsorgsnämndens yttrande såsom staden eget.

Bilagor

Stadsledningsförvaltningen

Carina Leffler
Stadsdirektör

Boel Kvist
Stadsjurist